

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 553/2021-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED] – [REDACTED] „v konkurze“, [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Lansky, Ganzger & Partner, Rechtsanwälte, spol. s r. o., Dvořákovo nábřeží 8A, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 34Cb/382/2008 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 34Cb/382/2008 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 500 eur**, ktoré **je** Okresný súd Bratislava I **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Bratislava I **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **460,90 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. septembra 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom okresného súdu v civilnom spore o určenie neplatnosti dodatku k nájomnej zmluve. Okrem toho sťažovateľ žiada finančné zadosťučinenie 2 000 eur.

II.

2. Sťažovateľ je správcom konkurznej podstaty [REDAKOVANÉ] „v konkurze“, na ktorú bol 5. februára 2013 vyhlásený konkurz. Sťažovateľ ako správca konkurznej podstaty vstúpil aj do súdneho konania, v ktorom sa [REDAKOVANÉ] ako žalobca žalobou doručenu súdu 31. decembra 2008 domáha proti žalovanej obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] „v konkurze“, určenia neplatnosti dodatku k zmluve o nájme nebytových priestorov. Súd rozhodol rozsudkom zo 4. februára 2014 tak, že žalobu zamietol. Krajský súd uznesením z 28. apríla 2016 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd rozsudkom z 22. novembra 2017 opätovne žalobu zamietol.

3. Proti tomuto rozsudku žalobca podal 22. januára 2018 odvolanie a spis bol krajskému súdu predložený 27. decembra 2018. Krajský súd však spis 6. marca 2019 vrátil okresnému súdu z dôvodu, že rozsudok a odvolanie neboli doručené advokátovi sťažovateľa, ale advokátovi, ktorý sťažovateľa v konaní nezastupoval. Rozsudok a odvolanie boli advokátovi sťažovateľa doručené až 2. januára 2020, pričom sťažovateľ sa k odvolaniu vyjadril 13. januára 2020. Vyjadrenie sťažovateľa bolo žalobcovi doručené 28. mája 2020, pričom žalobca sa k nemu vyjadril 9. júna 2020. Toto vyjadrenie bolo sťažovateľovi doručené 25. augusta 2020 s tým, že sťažovateľ sa k nemu vyjadril 7. septembra 2020. Vyjadrenie sťažovateľa bolo žalobcovi doručené 30. októbra 2020. Následne okresný súd uznesením z 3. marca 2021 rozhodol o oprave záhlavia rozsudku z 22. novembra 2017, hoci túto zrejmu nesprávnosť evidoval už v septembri 2019. Spis bol krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní predložený 28. júna 2021.

III.

4. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v tom, že sťažovateľ považuje celkovú dĺžku konania v rozsahu 12 rokov za extrémne dlhú. Podľa sťažovateľa k prietahom došlo výlučne procesným postupom okresného súdu, keď žalobca podal 19. januára 2018 odvolanie. Za viac ako tri roky okresný súd nepredložil spis krajskému súdu. Zároveň poukazuje na to, že svojím konaním nespôsobil žiadne prekážky, ktorých následkom by bol dôvod na predĺženie súdneho konania. Sťažovateľ tvrdí, že od tohto konania sú závislé ďalšie spory.

5. Okresný súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadril tak, že s poukazom na rozpis jednotlivých úkonov je toho názoru, že konal priebežne. Spis bol pôvodne predložený krajskému súdu 20. decembra 2018, po vrátení veci z krajského súdu okresný súd obratom konal v zmysle jeho pokynu. Po vykonaní úkonov, ktoré súviseli s doručením rozsudku správne advokátovi sťažovateľa a doručením vyjadrení strán sporu bola vec predložená krajskému súdu 3. júna 2021. Ďalej poukázal na to, že súdne oddelenie je neprímerane zaťažené, má problémy s jeho personálnym obsadením, čo výstižne vyjadril žiadosťou o to, aby ústavný súd konštatoval objektívnu zodpovednosť Slovenskej republiky za stav na okresnom súde. V závere zdôraznil, že spis bol predložený krajskému súdu pred podaním ústavnej sťažnosti.

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

7. V správaní sťažovateľa neboli zistené také skutočnosti, ktoré by významne vplývali na dĺžku konania. Rozhodujúci bol postup okresného súdu, ktorý súvisel s predložením spisu krajskému súdu. Už pri prvom predložení odvolania krajskému súdu ubehol medzi podaním odvolania a jeho predložením krajskému súdu takmer rok. Krajský súd po troch mesiacoch spis vrátil okresnému súdu z dôvodu potreby doručenia rozsudku a odvolania správne mu advokátovi sťažovateľa. Proces doručovania a vyjadrovania sa strán následne trval viac ako dva roky, keďže spis bol krajskému súdu znova predložený až v júni 2021. To bolo spôsobené tým, že čisto administratívne úkony súvisiace s doručovaním podaní strán boli vykonávané vždy s odstupom viacerých mesiacov. Okrem toho okresný súd konal nesústredene, keď spolu s doručovaním vyjadrení nebol schopný zároveň rozhodnúť o oprave zrejmej nesprávnosti v rozsudku. Tieto okolnosti, ktoré mali za následok predĺženie konania o takmer tri roky, opodstatňujú záver, že uplatnené práva sťažovateľa týkajúce sa včasnej súdnej ochrany porušené boli. Úloha okresného súdu v rámci odvolacieho konania spočíva predovšetkým v príprave konania na odvolacom súde, ktorej podstatou je vytvorenie podmienok na to, aby odvolací súd mohol čo najskôr po podaní odvolania o ňom aj rozhodnúť tak, aby bola vec právoplatne skončená. Procesný postup okresného súdu nesmeroval k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa, keďže nesprávnou činnosťou spôsobil zbytočné prietahy v konaní. Preto bolo podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ústavnej sťažnosti sťažovateľa vyhovené a vyslovené, že postupom okresného súdu boli porušené sťažovateľom uvedené základné práva.

8. S prihliadnutím na doterajšiu celkovú dĺžku konania na okresnom súde, správanie sťažovateľa, význam sporu pre sťažovateľa a postup súdu ústavný súd sťažovateľovi priznal podľa čl. 127 ods. 3 ústavy finančné zadost'učinenie 1 500 eur a vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel. Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade, v ktorom rozhodujúcim faktorom pri zistení porušenia základných práv sťažovateľa bola hrubá nečinnosť okresného súdu.

9. Čo sa týka skutočností tvrdených okresným súdom, treba uviesť, že systémové zlyhania pri správe súdnictva, bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prietáhov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k ministrom spravodlivosti. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. V konečnom dôsledku môžu byť prietahy v konaní zapríčinené aj subjektívnym prístupom ktorejkoľvek zo zložiek správy súdnictva. Účelom je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ.

V.

10. Zistené porušenie základných práv sťažovateľa odôvodňuje to, aby mu okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli právnym zastúpením. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2021 je 181,17 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 181,17 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 10,87 eur) predstavuje 384,08 eur, k čomu treba podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať daň z pridanej hodnoty 76,82 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. decembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu